

Research Paper

Predicting academic performance based on social skills and social acceptance

Fatemeh. Salehi Seresht¹ & Reza. Jafari Harandi^{2*}

1. MA in Educational Psychology, University of Qom, Qom, Iran.

2. Associate Professor in Educational Sciences Department, Literature & Human Sciences Faculty, University of Qom, Qom, Iran.

Citation: Salehi Seresht, F. & Jafari Harandi, R. (2022). [Predicting academic performance based on social skills and social acceptance (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 11(3):42-56. <https://doi.org/10.22098/jsp.2022.1809>

doi: 10.22098/jsp.2022.1809

Article Info:

Received: 2018/12/30

Accepted: 2022/10/07

Available Online: 2022/12/21

Key words:

Social skill, social acceptance, academic performance.

ABSTRACT

Objective: The present research was conducted with the aim of predicting academic performance based on social skills (desirable and undesirable social skills) and social acceptance.

Methods: The research method is descriptive-correlational. The population included all female students of the first year of high school in Qom, numbering 4950 people. The sample consisted of 357 female students who were selected by a multi-stage cluster sampling and answered the social skills questionnaires of Inderbitzen and Foster and social acceptance of Crown-Marlow. The data were analyzed using correlation and multiple regression analysis.

Results: The results showed that desirable social skills and social acceptance had the ability to predict academic performance ($p < 0.05$); however, unfavorable social skills did not have the ability to predict academic performance ($p < 0.05$).

Conclusion: In summary, in order to improve the academic performance of students, it is necessary to hold educational workshops and group counseling to explain and improve the components of social skills and social acceptance of students.

Extended Abstract

1. Introduction

Academic performance refers to all the activities and efforts that a person makes to acquire science and pass different educational levels in educational institutions. One of the criteria used in Iran to measure the extent to which a person has acquired certain knowledge and skills is the scores obtained from various tests (Seif, 2016). Social parities (social skills) are among the factors that may correlate with and predict the academic performance of learner (Ganji, 2012). In this regard, one of the major goals of students' education is to achieve social adjustment, communicate effectively with others, and accept social responsibility.

Therefore, training on social skills is of great necessity. One of the characteristics of social skills is that they are acquired. Many researchers currently agree that most social behaviors are learned because children raised in inappropriate environments have socially

undesirable behaviors (Harjy, Saunders, & Dixon, 1994; translated by Beigi & Firozbakht, 2007).

2. Materials and Methods

In the present study, a quantitative descriptive approach was used with the correlational design. The population included 4,950 female first-grade high school students in Qom during the 2018-2019 academic year. According to the table of Morgan, Kerjcie, & Cohen (1970), 357 female first-grade high school students were selected using the multistage cluster sampling. In the sampling process, first, Districts 1 and 3 were selected randomly among four educational districts in Qom. Then, three schools were randomly selected from the first-grade high schools of each considered district. Next, a classroom was selected from each school and each grade (seventh, eighth, and ninth). Research instruments included 1) Inderbitezn & Foster social skills questionnaire (1992) and, 2) Crowne and Marlowe social acceptance questionnaire (1996).

*Corresponding Author:

Reza. Jafari Harandi

Address: Associate Professor in Educational Sciences Department, Literature & Human Sciences Faculty, University of Qom, Qom, Iran.

Tel: +98 (913) 3101929

E-mail: rjafarih@gmail.com

3. Results

After collecting and correcting the questionnaires, correlation coefficient and multiple regression analysis were used for the statistical analysis using the SPSS software (version 22). According to result of correlation, academic performance is directly and significantly correlated with desirable social skills and social acceptance (0.01). Academic performance is directly correlated with undesirable social skill but it is no significant (0.05). Desirable social skill is negatively correlated with undesirable social skill and it is no significant (0.05). Also, social acceptance has a direct

and significant correlation with desirable social skills and undesirable social skills (0.01).

According to result, 6.6% of the variance of academic performance is predicted through desirable social skills, undesirable social skills, and social acceptance. Also, the model used in predicting academic performance was significant and the predictor variables were able to explain 0.066 of the criterion variable ($P < 0.0005$; $F(3 \text{ and } 353) = 8.265$; $R^2 = 0.066$). To determine which of the predictor variables entering the model and to what extent contribute to the prediction of the criterion variable, the table of regression coefficients was used.

Table 1. Regression coefficients of academic performance based on social skills and social acceptance

Model	Variable	B	Beta	T	P
1	Constant value	15.864	-	26.212	<0.0005
	Desirable social skill	0.019	0.186	3.498	0.001
	Undesirable social skill	0.004	0.030	0.538	0.591
	Social acceptance	0.041	0.127	2.209	0.028

Beta values were used to determine the contribution of each predictor variable. According to the data in Table 1, the variables of desirable social skill and social acceptance with a significance level of $< 5\%$ ($p < 0.05$) are the only significant contribution in predicting the desired variable (i.e., academic performance), but undesirable social skill with a significance level $> 5\%$ ($p > 0.05$) was not significant and therefore had no predictive power.

4. Discussion and Conclusion

The purpose of the present study was to predict academic performance based on social skills and social acceptance of female first-grade high school students. The findings showed that desirable social skills could predict academic performance. This means that students with highly desirable social skills are also more likely to have better academic performance. Students with high popularity and acceptance (social acceptance) also have high levels of education and academic performance. In fact, successful individuals are popular among their peers in terms of academic achievement. The findings of this study are consistent with the findings of Kehoe, Bourke-Taylor, and Broderick (2018), Arslan (2018), Fan and Chen (2001), Abtahi and Nadri (2011), Earley (2018), Brandao, Bolsoni-Silva, and Loureiro (2017), Rambaran et al. (2017), Gremmen, Dijkstra, Steglich, and Veenstra (2017), Ahrari, Najafi, and Mohammadi Far (2018), Radmenesh and Sadipour (2017), Karkaj and Aghdasi (2017), and Hamidullah (2011). However, these findings are inconsistent with the findings of Schwartz, Gorman, Nakamoto, and McKay (2006).

Based on the findings of this study and previous studies, students in today's schools learn not only formal subjects but also social and emotional skills. In a study conducted

by Kehoe et al. (2018), they examined the impact of students' social skills development program. The results of the study of Fan and Chen (2001) indicated a positive correlation between academic achievement and social leadership, frustration tolerance, social skills, assertiveness, and friendly peer relationships and also a negative correlation between academic achievement and aggression, maladaptation, and undesirable relationships with peers. Abtahi and Nadri (2011) also noted that there is a positive significant correlation between dimensions of social adjustment, social skills, family relationships, school relationships, and social relationships with academic performance, and only the dimension of anti-social interests has a significant negative correlation with academic performance.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Compliance with ethical guidelines all ethical principles were considered in this study. The participants were informed about the purpose of the research and its implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study.

Funding

This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors' contributions

Authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

The authors declare no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی

فاطمه صالحی سرشت^۱ و رضا جعفری هرندی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه قم، قم، ایران.

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران.

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های مهارت‌های اجتماعی (مهارت اجتماعی مطلوب و نامطلوب) و پذیرش اجتماعی انجام شد.

روش‌ها: روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری کلیه دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر قم به تعداد ۴۹۵۰ نفر بود. نمونه شامل ۳۵۷ نفر دانش‌آموز دختر بود که با روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های مهارت‌های اجتماعی **ایندریبتزن** و **فوستر** و پذیرش اجتماعی کراون-مارلو پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از روش همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که مهارت اجتماعی مطلوب و پذیرش اجتماعی توانایی پیش‌بینی عملکرد تحصیلی را داشتند ($P < 0/05$)؛ اما مهارت اجتماعی نامطلوب توانایی پیش‌بینی عملکرد تحصیلی را نداشت ($P > 0/05$).

نتیجه‌گیری: بنابراین، به منظور ارتقاء عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان لازم است کارگاه‌های آموزشی و مشاوره گروهی جهت تبیین و بهبود مؤلفه‌های مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان برگزار شود.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۱۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۹/۳۰

کلیدواژه‌ها:

مهارت‌های اجتماعی، پذیرش اجتماعی، عملکرد تحصیلی.

مقدمه

ارتباط باشد و آن را پیش‌بینی می‌کند، مهارت‌های اجتماعی^۱ است (گنجی، ۱۳۹۱). در این راستا لازم به ذکر است؛ یکی از اهداف عمده آموزش و پرورش دانش‌آموزان، نیل به سازگاری اجتماعی^۲ و برقراری رابطه مفید و مؤثر با دیگران و پذیرش مسئولیت اجتماعی است؛ بنابراین، آموزش مهارت‌های اجتماعی، ضرورت دارد. یکی از ویژگی‌های مهارت‌های اجتماعی، اکتسابی بودن آن‌هاست. در حال حاضر بسیاری از محققان اتفاق نظر دارند که بیشتر رفتارهای اجتماعی آموختنی هستند؛ زیرا کودکانی که در محیط‌های نامناسب بزرگ شده‌اند، از لحاظ اجتماعی، رفتارهای نامطلوب دارند (هارجی و ساندرز و دیکسون^۳، ۱۹۹۴؛ ترجمه بیگی و فیروزبخت، ۱۳۸۶).

1. academic performance
2. socialis peritias
3. social adiustment
4. Harjy, Saunders, & Dixon

آموزش و پرورش هر فرد پیش از تولد او آغاز و در طول زندگی اش ادامه می‌یابد. امروزه کار آموزش، بدون تکیه بر یافته‌های علمی و آشنایی با روش‌های نو فاقد اثربخشی لازم است. نظام آموزشی بر جنبه‌های مختلف زندگی فرد تأثیر می‌گذارد و از متغیرهای متفاوتی هم تأثیر می‌پذیرد. یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان از عوامل مختلفی تأثیر می‌پذیرد، در نتیجه شناسایی این عوامل مهم و ضروری است (علاقه‌بند، ۱۳۹۴).

منظور از عملکرد تحصیلی^۱ کلیه فعالیت‌ها و تلاش‌هایی است که فرد در جهت کسب علوم و گذراندن مقاطع تحصیلی مختلف در مراکز آموزشی انجام می‌دهد. یکی از معیارهایی که در ایران برای سنجش میزان دست‌یابی فرد به دانش و مهارت‌های تعیین شده، استفاده می‌شود نمرات حاصل از آزمون‌های مختلف است (سیف، ۱۳۹۵). از جمله عواملی که به نظر می‌رسد با عملکرد تحصیلی یادگیرندگان در

* نویسنده مسئول:

رضا جعفری هرندی

نشانی: دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم، قم، ایران.

تلفن: ۳۱۰۱۹۲۹ (۹۱۳) ۰۹۸+

پست الکترونیکی: rjafarih@gmail.com

مداخله مشاوره گروهی به صورت یادگیری مهارت‌های عملی و تقویت روابط اجتماعی و مدرسه منجر به بهبود عملکرد تحصیلی خواهد شد (ارلی، ۲۰۱۸؛ ابراهیم، ۲۰۱۲). گفتنی است که مهارت‌های اجتماعی موجب آغاز و ادامه تعاملات مثبت با دیگران و بهبود کیفیت زندگی می‌شود و در پذیرش اجتماعی نقش مهمی دارد، لذا دانش‌آموزانی که از نمره بالای مهارت اجتماعی برخوردارند در زمینه برقراری تعامل مثبت با دیگران و بهبود کیفیت زندگی و نیز پذیرش اجتماعی از وضعیت مطلوبی نیز برخوردار هستند (حمیدی، جلالی فراهانی، رجیبی و یوسف جمال، ۱۳۹۷). در نتیجه با بهبود مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان از میزان احساس تنهایی آنان کاسته شده و بر رضایت زندگی افراد افزوده خواهد شد (اوزین، ۲۰۱۳). در این راستا نتایج پژوهش‌ها بیانگر آن است که آموزش به روش مشارکتی (لاد^۱ و همکاران، ۲۰۱۴) و بحث گروهی بر بهبود مهارت‌های اجتماعی مناسب دانش‌آموزان و همچنین بر کاهش حسرت نامناسب، تکانشی عمل کردن، برتری طلبی و بهبود ایجاد رابطه با همسالان در دانش‌آموزان تأثیر دارد (کاظم‌پور و تراب‌نژاد، ۱۳۹۶). بهامین و کورش‌نیا (۱۳۹۶) طی مطالعه‌ای اذعان کردند، احساس تنهایی در رابطه‌ی بین مهارت‌های اجتماعی، ابراز وجود، همدلی و خویش‌داری با سازگاری اجتماعی نقش واسطه‌گری سهمی دارد. زارع‌المشیری و صابر (۱۳۹۶) بر اساس یافته‌های پژوهش خود خاطر نشان کردند که جو روانی-اجتماعی کلاس درس و اضطراب اجتماعی می‌تواند مهارت‌های ارتباطی را پیش‌بینی کند. از بین ابعاد اضطراب اجتماعی ترس از ارزیابی منفی و اندوه در موقعیت‌های عمومی، مهارت‌های ارتباطی را در دانش‌آموزان مقطع متوسطه را پیش‌بینی می‌کند؛ به طوری که دیگر یافته‌ها نیز حاکی از این نکته بود که نوجوانانی که در مهارت‌های اجتماعی دچار نقص ارتباطی هستند اضطراب اجتماعی بالاتری را تجربه می‌کنند (گلن^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). بر اساس نتایج پژوهش‌های موجود می‌توان به نقش آموزش مهارت‌های اجتماعی بر بهبود انگیزش پیشرفت و پیشرفت تحصیلی (رادمنش و سعدی‌پور، ۱۳۹۶) ارتقای نظریه ذهن و کاهش پرخاشگری (فرهادی، موحدی، عزیززی، قاسمی و کریمی‌نژاد (۱۳۹۳).

سنجش مهارت‌های اجتماعی و اقدامات مربوط به آن از دهه ۱۹۷۰ میلادی یکی از فعال‌ترین عرصه‌های تحقیقات روان‌شناسان بوده است. تحقیقات در این باره نشان می‌دهد در طول سال‌های مدرسه ۱۰ تا ۱۵ درصد کودکان توسط همسالان خود طرد می‌شوند و نیز امکان طرد مستمر در مراحل بعدی زندگی آنان وجود دارد. علت این امر آن است که این دسته از کودکان مهارت‌های اجتماعی لازم را ندارند (ماتسون و اولندیک^۳، ۱۹۹۸؛ به نقل از به‌پژوه، سلیمانی، افروز، غلامعلی لواسانی، ۱۳۸۹). از این رو، در سال‌های اخیر توجه بیشتری به آموزش فنون و مهارت‌های اجتماعی شده است؛ زیرا بررسی‌های متعدد نشان داده است که نارسایی در مهارت‌های اجتماعی تأثیر منفی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌گذارد، مشکلات یادگیری را تشدید می‌کند و غالباً به بروز مشکلات سازگاری منجر می‌شود (پارکر و آشر^۴، ۱۹۹۳). مهارت‌های اجتماعی شامل طیف وسیعی از رفتارهایی همچون توانایی شروع ارتباط موثر و مناسب با دیگران، ارائه پاسخ‌های درست و شایسته، گرایش به رفتارهای سخاوتمندانه، تعاون و همکاری، پرهیز از تحقیر و زورگویی به دیگران است (ماتسون، فی، کو واسمیت^۵، ۲۰۰۰). همچنین رفتارهای مشارکتی، سازگاری اجتماعی و رابطه منطقی، تحسین و تمجید اطرافیان و سپاسگزاری کردن، مثال‌هایی دیگر از مهارت‌های اجتماعی به شمار می‌آیند (الیوت و گرشام^۶، ۲۰۰۵). در تعریفی دیگر، مهارت‌های اجتماعی اغلب به عنوان مجموعه‌ای پیچیده از مهارت‌ها در نظر گرفته شده است که شامل ارتباط، حل مسأله و تصمیم‌گیری، جرات‌ورزی، تعاملات با همسالان و گروه و همچنین خودمدیریتی است (لانیس و فروسینی^۷، ۲۰۰۸). ارلی^۸ (۲۰۱۸) مهارت‌اجتماعی را به عنوان صلاحیتی تعریف می‌کند که تعامل و ارتباط برقرار کردن با دیگر افراد را تسهیل می‌کند که در آن قوانین و روابط اجتماعی ایجاد، ارتباط داده شده و در روش‌های کلامی و غیر کلامی تغییر یافته است. عواملی چون خانواده، مدرسه یا ادغام در گروه‌های اجتماعی می‌تواند بر توسعه مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان تأثیر بگذارند. از طریق مشاوره گروهی، دانش‌آموزان می‌توانند نه تنها احساس جامعه در میان همسالان خود را به دست آورند، بلکه در حال توسعه مهارت‌های اجتماعی مهم هستند که می‌توانند در طول دوران بزرگسالی به ارتباطات مؤثر دست یابند. بنابراین، استفاده مناسب از مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا مشکلات را به نحوی که همکاری را تقویت و حمایت می‌کند حل نمایند. در نهایت لازم به ذکر است که توانایی

1. Mattson & Avlndyk
2. Parker & Asher
3. Fee, Coe & Smith
4. Elliot & Gresham
5. Loannis & Efrosini
6. Earley
7. Ozben
8. Ladd
9. Glenn

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

عامل دیگری هم که به نظر می‌رسد عملکرد تحصیلی یادگیرندگان را پیش‌بینی کند، پذیرش اجتماعی است. کسب تأیید بیرونی^۷ و پذیرش اجتماعی^۸ نیز از مقوله‌های اجتماعی شدن بوده و در همین فرایند قابل تفسیر است و از آنجا که تمایل به مورد تأیید قرار گرفتن، یک نیاز و اصل مشترک بین تمام انسان‌هاست و همه انسان‌ها ذاتاً به آن تمایل دارند، و تأیید و پذیرفته شدن توسط دیگران را دوست دارند، در جهت کسب آن تلاش می‌کنند (کارتلج و میلبرن^۹، ۱۹۸۵؛ ترجمه نظری‌نژاد، ۱۳۸۵). بدین گونه دانش‌آموزانی که مهارت‌های اجتماعی ضعیفی دارند و خجالتی و گوشه‌گیر هستند ممکن است رفتارهای تغییرناپذیری در آن‌ها شکل بگیرد که به نوبه خود می‌تواند مشکلات سازگاری اجتماعی درون مدرسه را ترویج کند (سیت، هیسون، زاوا بوگارتتر و کاپلن^{۱۰}، ۲۰۱۸).

علاوه بر این نوجوانانی که توسط همسالان پذیرفته شده بودند و نیازمندی‌های مربوط به آن‌ها تأمین شده بود، رضایت فعال عاطفی را رضایت‌بخش می‌دانستند که همین امر موجب کاهش احساسات تنهایی خواهد شد (گالاردو، مارتین-آلبو و بارراسا^{۱۱}، ۲۰۱۸). همچنین محرومیت اجتماعی تأثیر عاطفی عمیقی روی کودکان دارد. با این حال، هنوز شواهد تجربی محدود و تقریباً متناقضی وجود دارد که ممکن است اثر جدایی اجتماعی بر عملکرد شناختی کودکان را تأمین کند. نتایج پژوهش توبیا، ریوا و کاپرین^{۱۲} (۲۰۱۷) نشان داد که دانش‌آموزان با نمره پایین عزت نفس، محبوبیت پایین و ضعف اطلاعات غیررسمی در آزمون استدلال منطقی پس از جداسازی اجتماعی بدتر شدند؛ بنابراین، کودکان با کمترین نمره عزت نفس، محبوبیت و هوش غیرکلامی؛ بیشتر تحت تأثیر جدایی اجتماعی قرار گرفته‌اند. براساس نتایج این مطالعه لازم به ذکر است دانش‌آموزانی که روابط و مهارت اجتماعی پایینی دارند از محبوبیت اجتماعی کمتری برخوردارند.

مطالعاتی به بررسی ارتباط بین پذیرش اجتماعی با متغیرهای تحصیلی و اجتماعی پرداخته‌اند. به گونه‌ای که رامبرن^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۷)

1. Roh et al
2. Coelho, & Sousa
3. Zanden, Denessen, cillessen, & Meijer
4. Datu
5. Poulou
6. Brandao, Bolsoni-Silva, & Loureiro
7. external confirmation
8. socialis acceptio
9. Kartlj, & Mylbrn
10. Sette, Hipson, Zava, Baumgartner, & Coplan
11. Gallardo, Martin-Albo, & Barrasa
12. Tobia, Riva, & Caprin
13. Rambaran

کاهش اضطراب اجتماعی (خبازیان و عسگری، ۱۳۹۶؛ کیخای فرزانه، ۱۳۹۰) بهبود و افزایش مهارت‌های اجتماعی (روه^۱ و همکاران ۲۰۱۸؛ رخشنده و صبحی قراملکی، ۱۴۰۱) سازگاری اجتماعی (کرمی، فرامرزی، کریمی و پروانه، ۱۳۹۴) و کفایت اجتماعی (کرکچ و اقدسی، ۱۳۹۶) رشد عاطفی، سلامت عمومی و حرمت خود (برقی‌ایرانی، بگیان کوله‌مرز و شریفی، ۱۳۹۵) مقبولیت اجتماعی (فتحی و جوادزاده، ۱۳۹۵؛ کریمی‌زیوه، ۱۳۹۲) کاهش احساس تنهایی و افزایش میزان خودپنداره (رنجبر، ترخان، طاهر، حسین‌خانزاده و عیسی پور، ۱۳۹۴) و در نهایت سبب ارتقاء میزان سلامت اجتماعی دانش‌آموزان اشاره کرد (یحیی‌زاده و عربگری، ۱۳۹۴). بنابراین، به طور کلی نتایج مطالعات بیانگر اثرات مثبت مداخله آموزش مهارت اجتماعی در خودآگاهی اجتماعی، خودکنترل، عزت نفس، انزوایی اجتماعی، اضطراب اجتماعی و بهبود عملکرد شناختی است (کولیبو و سوزا^۲، ۲۰۱۷).

ابطحی و ندری (۱۳۹۰) یادآور شدند که بین سازگاری اجتماعی با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد. بر اساس نتایج پژوهش زارعی، حیدری و ادیل (۲۰۱۳) نیز می‌توان به ارتباط بین تنهایی و عملکرد تحصیلی اشاره کرد. پژوهش زندن، دنسین، کیلسن و میجر^۳ (۲۰۱۸) نشان داد، برخی پیش‌بینی‌ها به حوزه‌های متعدد موفقیت کمک می‌کند. بدین معنا که عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان با مهارت‌های مطالعه، انگیزه، روابط و مهارت اجتماعی و مشارکت در برنامه‌های آموزشی مرتبط است و این متغیرها قابلیت پیش‌بینی عملکرد را دارند. در این راستا، داتو^۴ (۲۰۱۸) اشاره کرد پیشرفت تحصیلی با تعامل رفتاری، تعامل عاطفی و رضایت از زندگی مرتبط است. به زعم پولو^۵ (۲۰۱۴) مشکلات عاطفی و رفتاری کودکان نتیجه چند عامل فردی، اجتماعی و زمینه‌ای است که به طور هماهنگ و همزمان می‌تواند تأثیرگذار باشد. همچنین داشتن مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان نقش مهمی در پیش‌بینی مشکلات عاطفی و رفتاری دارد، درحالی‌که تعامل معلمان و دانش‌آموزان و کلاس درس نیز بر مشکلات و عواقب رفتاری و نیز موفقیت دانش‌آموزان تأثیرگذار است. دیگر یافته‌های موجود به اهمیت و نقش مهارت‌های اجتماعی به عنوان یکی از مولفه‌های هوش هیجانی، حرمت خود و حمایت اجتماعی در ارتقاء و پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی اشاره کردند (احراری، نجفی و محمدی‌فر، ۱۳۹۷). بنابراین لازم به ذکر است که سطوح مهارت‌های اجتماعی پیش‌بینی کننده‌ی سلامت روان، اضطراب اجتماعی، افسردگی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان است (برندا، بولسونی سیلوا و لوریرو^۶، ۲۰۱۷).

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری تحقیق، دانش‌آموزان دختر دوره‌ی اول متوسطه شهر قم در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۸ به تعداد ۴۹۵۰ نفر بود. بر اساس جدول مورگان، **کرجسی و کهن^۱ (۱۹۷۰)** تعداد ۳۵۷ نفر از دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده‌اند. روش نمونه‌گیری بدین صورت بود که ابتدا از بین نواحی چهارگانه آموزش و پرورش شهر قم به تصادف ناحیه ۱ و ۳ انتخاب شد. سپس از بین مدارس متوسطه اول هر ناحیه‌ی انتخاب شده ۳ مدرسه به تصادف انتخاب شد. در مرحله بعد از هر مدرسه و از هر پایه (هفتم، هشتم، نهم) یک کلاس انتخاب گردید. در ضمن مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی به عنوان متغیرهای پیش‌بین و عملکرد تحصیلی به عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شده است. ابزارهای پژوهش شامل:

پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ایندربیتزن و فوستر^۲ (۱۹۹۲): این پرسشنامه حاوی ۳۹ عبارت پنج گزینه‌ای است و آزمودنی پاسخ خود را در مورد هر عبارت در دامنه‌ای از گزینه‌ی اصلاً درست نیست تا همیشه درست است، ابراز می‌نماید. عبارت‌های این پرسشنامه در دو زمینه مثبت و منفی هستند. هر عبارت دارای شش گزینه است. در گزینه‌های مثبت، نمره مربوط به گزینه اصلاً درست نیست (صفر)، خیلی کم درست است (یک)، کمی درست است (دو)، تا حدی درست است (سه)، بیشتر اوقات درست است (چهار)، همیشه درست است (پنج)، است. در گزینه‌های منفی روش نمره-گذاری معکوس است. نحوه ارزیابی مهارت‌های اجتماعی هر فرد توسط این پرسشنامه بدین صورت است که اگر فردی نمره‌اش بالاتر از میانگین باشد دارای مهارت‌های اجتماعی بالا است و اگر پایین‌تر از میانگین باشد دارای مهارت‌های اجتماعی پایین است. لازم به ذکر است نمره ۹۸ بر اساس استاندارد تست به عنوان میانگین در نظر گرفته شده است. این پرسشنامه شامل دو مؤلفه رفتارهای اجتماعی مطلوب و نامطلوب است که رفتار اجتماعی مطلوب با سوالات ۳، ۶، ۷، ۹، ۱۱، ۱۵، ۱۷، ۱۸، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۳۹؛ و رفتار اجتماعی نامطلوب با سوالات ۱، ۲، ۴، ۵، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۲، ۳۶ سنجیده می‌شود. روایی همگرایی این پرسشنامه به شیوه‌های متفاوت مقایسه آن با اطلاعات ارزیابی خویشتن، ارزیابی همسالان و داده‌های جامعه‌سنجی و روایی تشخیص آن به وسیله بررسی همبستگی بین نمرات مهارت‌های

ارتباط بین اثرات همسالان و عملکرد تحصیلی در نوجوانان را به صورت طولی بررسی کردند. نتایج بیانگر آن بود که محبوبیت دوستان تأثیرات همتراز در گذر زمان در دوستی‌های متقابل را کنترل کرد. در حالی که پذیرش اجتماعی دوستان، تأثیرات همتراز خود را در دستیابی به دوستی‌های دو طرفه و متقابل تحت تأثیر قرار داد. به طور کلی محبوبیت دانش‌آموزان متأثر از روابط اجتماعی مطلوب متقابل بود. همچنین پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان ناشی از ایجاد روابط دوستانه همکلاسان است. بر این اساس سبک‌های دلبستگی به طور معناداری قادر به پیش‌بینی سازگاری اجتماعی، مهارت اجتماعی و پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان دختر است (**قربانیان، محمدلو، خانبانی و یوسفی کیا، ۱۳۹۵**). نتایج پژوهش **ظروفی (۱۳۹۲)** نشان داد که مهارت اجتماعی مناسب دانشجویان مهم‌ترین عامل مرتبط با پذیرش اجتماعی آنان است. ایشان یادآور شد میزان پذیرش اجتماعی در بین دانشجویان دختر و پسر متفاوت نیست، اما بین رشته‌های مختلف متفاوت است. یافته‌های مطالعه تقی‌زاده، زارع بهرام‌آبادی و شفیق‌آبادی (۱۳۹۳) حاکی از وجود همبستگی بین پذیرش اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی و بروز رفتار قلدری است. طبق نتایج آماری، این همبستگی‌ها بدان معناست که افزایش پذیرش اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی، بروز رفتار قلدری را افزایش می‌دهد.

نداشتن مهارت‌های اجتماعی خسارات زیادی را بر فرد و جامعه تحمیل می‌کند. عدم موفقیت در زمینه‌های آموزشی، شغلی، زناشویی، اجتماعی از جمله این زیان‌هاست. میل به پیشرفت و رسیدن به اهداف متعالی از ویژگی‌های شایسته هر جامعه انسانی است. از آنجا که پایه و اساس پیشرفت در هر جامعه‌ای وابسته به نهاد‌های مختلف است و می‌توان نهاد آموزش و پرورش را جزء مهم‌ترین آن‌ها دانست، در نتیجه انجام تحقیقات در زمینه متغیرهای مرتبط با این نهاد از جمله متغیرهای مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی، لازم و ضروری است چرا که مجموعه مهارت‌های اجتماعی در جریان زندگی فرد نقش مهمی دارد. بدون تردید نتایج تحقیقات مورد استفاده تمام افرادی است که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در ارتباط با نظام آموزشی هستند، کسانی که به نحوی بر این نهاد تأثیر می‌گذارند و یا از آن تأثیر می‌پذیرند. از این رو، هدف این پژوهش پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه است.

روش پژوهش

رویکرد پژوهش حاضر کمی از نوع توصیفی با طرح همبستگی است.

1. Morgan, Kerjcie, & Cohen

2. Inderbitez & Foster social skills questionnaire

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

برای سنجش عملکرد تحصیلی، معدل دانش‌آموزان در پایان سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۸ در نظر گرفته شده است.

روش اجرا: جهت تحلیل داده‌ها، از تحلیل توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و تحلیل استنباطی (ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش ورود) استفاده شد. پس از جمع‌آوری و تصحیح پرسشنامه‌ها، تحلیل آماری با استفاده از نرم افزار (spss) نسخه ۲۲ انجام گرفت.

یافته‌ها

در این پژوهش، ۳۲/۸ درصد آزمودنی‌ها از پایه هفتم (۱۱۷ نفر)، ۳۵/۳ درصد از پایه هشتم (۱۱۶ نفر) و ۳۱/۹ درصد از پایه نهم (۱۱۴ نفر) بودند. قبل از استفاده از رگرسیون مفروضه‌های آن بررسی و تأیید شد. مطابق نتایج جدول (۱)، متغیرهای پیش‌بین (بجز مهارت اجتماعی غیرمطلوب) با متغیر ملاک رابطه دارند (۰/۲۱۵ و ۰/۱۸۲). همبستگی بین متغیرهای پیش‌بین مناسب بود (نباید بالای ۰/۷ باشد). مقادیر تحمل^۳ برای متغیرهای پیش‌بین ۰/۹۳۳، ۰/۸۴۰ و ۰/۷۹۵ است و عامل افزایش واریانس (VIF) ۱/۰۷۲، ۱/۱۹۱ و ۱/۲۵۸ است که نشان داد، چند هم خطی وجود ندارد (تحمل نباید کوچکتر از ۰/۱ و عامل افزایش واریانس نباید بالای ۱۰ باشد). آماره دوربین-واتسون مطابق جدول (۲) برابر ۱/۹۰۷ و در فاصله‌ی ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد و لذا فرض عدم وجود همبستگی بین خطاها رد نشد. نتایج، وجود هم خطی را نشان نداد. نمودار Normal P-P Plot نشان داد نقاط روی خط مورب مستقیم از انتهای سمت چپ تا بالای سمت راست قرار دارد و لذا انحراف زیادی از بهنجاری وجود ندارد. نمودار پراکنندگی پس ماند‌های استاندارد، توزیعی تقریباً مستطیل شکل داشت، لذا از این مفروضه تخطی صورت نگرفته است. همچنین داده‌های پرت در این نمودار دیده نشد. نمودار توزیع نرمال بودن خطاها نیز رسم شد که نرمال بود. در ادامه ابتدا نتایج توصیفی و سپس نتایج استنباطی بررسی می‌شود.

1. Crowne, & Marlowe social acceptance questionnaire
2. Hatfield
3. Tolerance

جدول ۱. یافته‌های توصیفی و ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش (n=۳۵۷)

متغیرها	M	SD	r		
			۱	۲	۳
۱. مهارت اجتماعی مطلوب	۶۸/۷۴	۱۴/۱۳۹	۱/۰۰		
۲. مهارت اجتماعی نامطلوب	۷۲/۵۷	۱۲/۰۱۵	-۰/۰۱۹	۱/۰۰	
۳. پذیرش اجتماعی	۲۰/۷۳	۴/۶۲۲	۰/۲۳۲**	۰/۳۸۵**	۱/۰۰
۴. عملکرد تحصیلی	۱۸/۳۲	۱/۴۷۷	۰/۲۱۵**	۰/۰۷۶	۰/۱۸۲**

اجتماعی و مطلوبیت اجتماعی، وضعیت اقتصادی اجتماعی و دیگر ابزارهای مداخله کاغذی به وسیله ایندربیتزن و فوستر مورد ارزیابی قرار گرفته و نتایج به دست آمده دلالت بر روایی همگرا و روایی تشخیص قابل قبول این پرسشنامه بوده است. پایایی این پرسشنامه توسط ایندربیتزن و فوستر (۱۹۹۲) ۰/۹۰ گزارش شده است. پایایی این پرسشنامه را امینی (۱۳۷۸) در شهر تهران برای دانش‌آموزان دختر پایه دوم راهنمایی برای گزاره‌های مثبت و منفی به ترتیب ۰/۷۱ و ۰/۶۸ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر پایایی کل پرسشنامه، رفتار مطلوب و رفتار نامطلوب به ترتیب برابر ۰/۷۶، ۰/۷۳ و ۰/۷۱ به دست آمد.

پرسشنامه پذیرش اجتماعی کراون و مارلو^۱ (۱۹۹۶): این آزمون دارای ۳۳ عبارت است و آزمودنی باید با انتخاب یکی از گزینه‌های بلی یا خیر موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات آن را مشخص نماید. پاسخ‌های آزمودنی‌ها با توجه به کلید مقیاس تطبیق داده می‌شود و جمع مطابقت پاسخ‌ها با کلید مقیاس، نتیجه کلی را برای هر فرد مشخص می‌کند. نمرات به دست آمده از آزمون را در سه طبقه مورد تفسیر قرار می‌دهند. ۱- گروهی که پذیرش اجتماعی پایینی دارند: این گروه را کسانی تشکیل می‌دهند که نمره آزمون آن‌ها بین صفر تا ۸ باشد ۲- گروه متوسط: کسانی که نمرات آن‌ها بین ۹-۱۹ است، ۳- گروه با پذیرش اجتماعی بالا: این گروه را اشخاصی تشکیل می‌دهند که نمره آن‌ها بین ۲۰-۳۳ است. **هاتفیلد^۲ (۲۰۰۲)** ضریب پایایی پرسشنامه پذیرش اجتماعی کراون و مارلو با روش مجدد بالاتر از ۰/۸۰ گزارش کرده است. از نظر روایی نیز این آزمون با سایر ابزارهای روان‌شناختی که برای اندازه‌گیری پذیرش اجتماعی طراحی شده است، همبستگی بالا و قابل قبول نشان داده است. ضریب پایایی آزمون مذکور در پژوهش ثمری و لعلی‌فاز با آلفای کرونباخ ۰/۷۴ به دست آمده است. همچنین صالح صدق‌پور، محمودیان و سلمانیان (۱۳۸۸) نیز میزان پایایی این پرسشنامه را با روش‌های آماری آلفای کرونباخ آن ۰/۷۵ به دست آورده‌اند. پایایی به دست آمده در پژوهش برای پذیرش اجتماعی ۰/۷۹ بود. در ضمن

اجتماعی نامطلوب رابطه معکوس و غیرمعنادار دارد ($P > 0/05$). همچنین پذیرش اجتماعی با مهارت اجتماعی مطلوب و مهارت اجتماعی نامطلوب رابطه مستقیم و معنادار دارد ($P < 0/01$).

مطابق با نتایج جدول (۱) عملکرد تحصیلی با مهارت اجتماعی مطلوب و پذیرش اجتماعی رابطه مستقیم و معنادار دارد ($P < 0/01$). عملکرد تحصیلی با مهارت اجتماعی نامطلوب رابطه مستقیم اما غیرمعنادار دارد ($P > 0/05$). مهارت اجتماعی مطلوب با مهارت

جدول ۲. خلاصه مدل و تحلیل رگرسیون

مدل	R	R ²	R ² تعدیل شده	Durbin-Watson	F	Sig
۱	۰/۲۵۶	۰/۰۶۶	۰/۰۵۸	۱/۶۴۱	۸/۲۶۵	<۰/۰۰۰۵

طبق نتایج جدول (۲)، ۶/۶ درصد از واریانس عملکرد تحصیلی از طریق مهارت اجتماعی مطلوب، مهارت اجتماعی نامطلوب و پذیرش اجتماعی پیش بینی می‌شود. همچنین مدل استفاده شده در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی معنادار است و متغیرهای پیش‌بین قادرند ۰/۰۶۶ از متغیر ملاک را تبیین کنند ($F(3) = 8/265$, $p < 0/0005$).

برای تعیین این که کدام یک از متغیرهای پیش‌بین وارد شده به مدل در پیش‌بینی متغیر ملاک سهم دارد و به چه میزان، از جدول ضرایب آزمون رگرسیون که در زیر آمده است، استفاده شد

جدول ۳. ضرایب رگرسیون عملکرد تحصیلی از روی مولفه‌های مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی

متغیر	B	beta	T	P	مدل
مقدار ثابت	۱۵/۸۶۴	-	۲۶/۲۱۲	<۰/۰۰۰۵	۱
مهارت اجتماعی مطلوب	۰/۰۱۹	۰/۱۸۶	۳/۴۹۸	۰/۰۰۱	
مهارت اجتماعی نامطلوب	۰/۰۰۴	۰/۰۳۰	۰/۵۳۸	۰/۵۹۱	
پذیرش اجتماعی	۰/۰۴۱	۰/۱۲۷	۲/۲۰۹	۰/۰۲۸	

موفق از لحاظ پیشرفت تحصیلی، افرادی محبوب در میان همسالان خود هستند، به عبارت دیگر پیشرفت تحصیلی از عوامل محبوبیت محسوب می‌شود و در پذیرش اجتماعی نقش دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های کهو، بروک تیلور و برادریک^۱ (۲۰۱۸)، ارسلان^۲ (۲۰۱۸)، فان و چن^۳ (۲۰۰۱)، ابطی و ندیری (۱۳۹۰)، ارلی (۲۰۱۸)، برندا، بولسونی سیلوا و لوریرو (۲۰۱۷)، رامبرن و همکاران (۲۰۱۷)، گریمن، دیجکسترا، استجلیچ و ونسترا^۴ (۲۰۱۷)، احراری، نجفی و محمدی‌فر (۱۳۹۷)، رادمنش و سعدی‌پور (۱۳۹۶)، کرکچ و اقدسی (۱۳۹۶)، نریمانی، رشیدی و زردی (۱۳۹۸) و حمیداله^۵ (۲۰۱۱) همسو است. در عین حال با یافته‌های شوارتز، گورمان، ناکاکوتو و مک‌کی^۶ (۲۰۰۶)، ناهمسو است.

براساس یافته‌های این پژوهش و مطالعات موجود، دانش‌آموزان در مدارس امروزه نه تنها موضوعات درسی رسمی را یاد می‌گیرند، بلکه مهارت‌های اجتماعی و عاطفی را نیز یاد می‌گیرند.

به منظور تعیین سهم هر یک از متغیرهای پیش‌بین از مقادیر بتا (beta) استفاده شد. بر اساس داده‌های جدول (۳)، متغیرهای مهارت اجتماعی مطلوب و پذیرش اجتماعی با سطح معناداری کوچکتر از ۵ درصد ($P < 0/05$) سهم یگانه معناداری را در تبیین (پیش‌بینی) متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی) دارند، اما مهارت اجتماعی نامطلوب با سطح معناداری بزرگتر از ۵ درصد ($P > 0/05$) معنادار نبوده و لذا قدرت پیش‌بینی هم ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی عملکرد تحصیلی براساس مولفه‌های مهارت‌های اجتماعی و پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که مهارت‌های اجتماعی مطلوب می‌تواند عملکرد تحصیلی را پیش‌بینی کند. بدین معنی دانش‌آموزانی که از مهارت‌های اجتماعی مطلوب بالایی برخوردارند، از عملکرد تحصیلی بالاتری نیز برخوردارند. همچنین دانش‌آموزانی که از محبوبیت و مقبولیت (پذیرش اجتماعی) بالایی برخوردارند، دانش‌آموزانی هستند که از لحاظ درسی در سطح بالایی و نیز از عملکرد تحصیلی بالایی برخوردارند. در واقع افراد

1. Kehoe, Bourke-Taylor, & Broderick
2. Arslan
3. Fan, & Chen
4. Gremmen, Dijkstra, Steglich, & Veenstra
5. Hamidullah
6. Schwartz, Gorman, Nakamoto, & McKay

که در تحول قابلیت‌های اجتماعی مناسب شکست می‌خورند، در معرض مواجهه شدن با پیامدهای منفی شامل طرد شدن توسط همسالان، ظهور اختلالات روان‌شناختی، اخراج از مدرسه، گوشه‌گیری، جرم و جنایت و عملکرد تحصیلی پایین، هستند (گرشام و وان و کوک^۲، ۲۰۰۶). دانش‌آموزانی وجود دارند که از طرف همسالان، بیشتر از سایر دانش‌آموزان برای فعالیت‌های مانند بازی، درس خواندن، صحبت کردن و دیگر فعالیت‌های مشترک انتخاب می‌شوند. از طرف دیگر، دانش‌آموزانی نیز وجود دارند که از نظر پذیرش در گروه همسالان کنار گذاشته می‌شوند و همسالان تمایلی به انتخاب آن‌ها برای انجام فعالیت‌هایی که گفته شد، ندارند (سلیمی، ۱۳۸۸). بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که دانش‌آموزانی که از رفتار اجتماعی مطلوبی برخوردار هستند، از عملکرد تحصیلی بالایی برخوردارند. مهارت‌های اجتماعی مناسب، کودکان را قادر می‌سازد تا روابط مثبت و قوی با همسالان داشته باشند و در محیط‌های مختلف مانند مدرسه و محیط کار موفق باشند.

براساس یافته‌های پژوهش حاضر همسو با نتایج پژوهش خانلاری (۱۳۹۰) بین مؤلفه رفتار اجتماعی نامطلوب با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری دیده نشد و بین مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین دانش‌آموزانی که رفتار اجتماعی مطلوبی داشتند از عملکرد تحصیلی بهتری هم برخوردار بودند، اما نمی‌توان این گونه بیان کرد که همیشه کسانی که رفتار اجتماعی مطلوبی ندارند، از عملکرد تحصیلی خوبی هم برخوردار نیستند. عملکرد تحصیلی با متغیرهای متفاوتی در ارتباط است و پژوهشگر در شرایط طبیعی آزمون را اجرا کرده است. به نظر می‌رسد ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی آزمودنی‌ها، عامل مهم و تأثیرگذار بر چگونگی رفتار و پاسخ آزمودنی‌ها است. در رابطه با توانایی پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس پذیرش اجتماعی همسو با یافته‌های پژوهش حاضر ارلی (۲۰۱۸) در بررسی‌های خود خاطر نشان کرد که توانایی مداخله مشاوره گروهی به صورت یادگیری مهارت‌های عملی و تقویت روابط اجتماعی و مقبولیت درون مدرسه‌ای منجر به بهبود عملکرد تحصیلی خواهد شد. در این راستا نتایج پژوهش ارسلان (۲۰۱۸) حاکی از این بود که بدرفتاری روان‌شناختی، پیش‌بینی‌کننده منفی و معنادار همبستگی اجتماعی و پذیرش اجتماعی است.

1. Lim, Gleeson, Alvarez-Jimenez, & Penn
2. Johns, Crowley, & Guetzloe
3. Gresham, Van, & Cook

در پژوهشی کهو و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی تأثیر برنامه توسعه مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پرداخته‌اند. نتایج پژوهش فان و چن (۲۰۰۱) بیانگر وجود رابطه مثبتی میان پیشرفت تحصیلی و رهبری اجتماعی، تحمل ناکامی، مهارت اجتماعی، جرأت‌ورزی و روابط دوستانه با همسالان بود و همچنین رابطه منفی میان پیشرفت تحصیلی و پرخاشگری، ناسازگاری و روابط نامطلوب با همسالان را نشان داد. ابطی و ندری (۱۳۹۰) نیز خاطر نشان کردند در ابعاد سازگاری اجتماعی، مهارت اجتماعی، روابط خانوادگی، روابط مدرسه‌ای و روابط اجتماعی با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و تنها بُعد علائق ضد اجتماعی با عملکرد تحصیلی رابطه منفی و معنادار دارد. مداخلات روان‌شناختی می‌بایست برای افرادی که دچار فقدان مهارت اجتماعی هستند و نشانه‌های منفی از خود نشان دادند انجام گیرد (لیم، گلیسون، آلوارز خیمنز و پن^۱، ۲۰۱۸). احراری و همکاران (۱۳۹۷) در یافته‌های پژوهش خود به اهمیت و نقش مهارت‌های اجتماعی به عنوان یکی از مولفه‌های هوش هیجانی، حرمت خود و حمایت اجتماعی در پیش‌بینی و ارتقاء پیشرفت تحصیلی اشاره کردند. بنابراین می‌توان گفت؛ هدف همه‌ی فعالیت‌های آموزشی بهبود انگیزش پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است که در سایه آموزش مهارت‌های اجتماعی می‌تواند افزایش یابد (کرکچ و اقدسی، ۱۳۹۶؛ رادمنش و سعدی‌پور، ۱۳۹۶). در جهت تبیین این یافته‌ها لازم به ذکر است دانش مهارت‌های اجتماعی همانقدر مهم است که دانش محتوای درسی. بنابراین مهارت‌های اجتماعی پایین می‌تواند به فرصت‌های محدود برای یادگیری و انزوای اجتماعی بستگی داشته باشد. در ضمن ممکن است کودکان و نوجوانان بر اساس اختلالات رفتاری چون اضطراب و سطوح پایین روابط اجتماعی شناخته شوند. لذا توسعه مهارت‌های اجتماعی کافی می‌تواند پایه و اساس تعدیل شخصی و اجتماعی در زندگی افراد باشد. همچنین نقص در مهارت‌های اجتماعی با سازگاری ضعیف اجتماعی، مشکلات سلامت روانی، بزهکاری و خودکفایی پایین وابسته است (جانز، کراولی و گاتزلو^۲، ۲۰۱۷). رفتارهای اجتماعی مناسب و دیگر مهارت‌های سازشی، پایه‌های سازش یافتگی شخصی و اجتماعی را در زندگی تشکیل می‌دهند. مهارت‌های اجتماعی یک فرد بر توانایی او در بازی کردن، یادگیری کار و مشارکت در فعالیت‌های تفریحی در طول زندگی تأثیر می‌گذارد (عینی، نظر، عبادی و زینال‌زاده، ۱۴۰۱). همچنین مهارت‌های اجتماعی برای به دست آوردن تقویت و پذیرش اجتماعی و اجتناب از موقعیت‌های اجتماعی آزارنده استفاده می‌شوند. افرادی

بنابراین، افراد موفق از لحاظ عملکرد تحصیلی، افراد محبوبی در میان همسالان خود هستند. به عبارت دیگر عملکرد تحصیلی مناسب از عوامل پذیرش اجتماعی (محبوبیت) محسوب می‌شود و در پذیرش اجتماعی نقش دارد. در مدرسه و کلاس درس، دانش‌آموزانی هستند که بیشتر از دیگران، از طرف همسالان، برای فعالیت‌های مانند بازی، درس خواندن، صحبت کردن و دیگر فعالیت‌های مشترک، انتخاب می‌شوند. از طرف دیگر دانش‌آموزانی نیز وجود دارند که منزوی هستند و همسالان، تمایلی به انتخاب آن‌ها برای انجام یک فعالیت مشترک ندارند. طرد از طرف همسالان، ممکن است منجر به عملکرد تحصیلی پایین و اجتناب از مدرسه (لدا، ۱۹۹۰) و مشکلات تحصیلی (چن، رابین و لی، ۱۹۹۷) و حتی ترک مدرسه (کوهلن و کولیستر^۱، ۱۹۵۲؛ نقل از سلیمی، ۱۳۸۸) شود.

در مجموع سنین نوجوانی نوجوانان به رفاقت و دوستی با همسالان، جذب گروهی و پذیرش در جمع دوستان اهمیت زیادی می‌دهند. در این سال‌ها دوستی‌ها استحکام می‌یابند و به شکل‌های مختلف رفاقت، صمیمیت، احساس تعلق به گروه، زنده‌دلی و جنب‌وجوش خود را نشان می‌دهد. در حقیقت، عوامل اجتماعی زیادی از جمله؛ رفتار گروهی، پذیرش همسالان، نقش‌های اجتماعی و سازمان مدرسه تأثیر فراوانی بر امر یادگیری و پیشرفت شاگردان باقی می‌گذارند و چون تحصیل و یادگیری در این محیط اجتماعی رخ می‌دهد، در واقع یکی از اهداف عالی آموزش ایجاد شرایط مناسب به منظور دستیابی به بالاترین پیشرفت تحصیلی است. اگر نوجوان در جمع همکلاسانش فاقد جایگاه اجتماعی مطلوب و منزلت متناسب با آنچه که گمان می‌کند باشد، کارکرد اصلی وی؛ یعنی کسب دانش و پیشرفت تحصیلی مختل می‌گردد.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به عدم سنجش روابط علی- معلولی بین متغیرها اشاره کرد، زیرا پژوهش از نوع همبستگی است. همچنین بررسی نمونه محدود به دختران مدارس دوره اول متوسطه در شهر قم، رعایت احتیاط در تعمیم یافته‌ها به دانش‌آموزان پسر، سایر شهرها و دوره‌های تحصیلی را الزامی می‌سازد. در نهایت پیشنهاد می‌شود که کارگاه‌های آموزشی و مشاوره‌ای به منظور کاهش رفتارهای نامطلوب اجتماعی و بهبود مهارت‌های اجتماعی، پذیرش اجتماعی و پیشرفت تحصیلی؛ برای والدین، دبیران و دانش‌آموزان برگزار شود.

1. Field, Lang, Yando, & Bendell
2. Ladd
3. Kuhen, & Collister

علاوه بر این، پذیرش اجتماعی و همبستگی اجتماعی عوامل پیش‌بینی‌کننده مثبت و منفی رفاه ذهنی و عملکرد بالا بود. در نهایت، نتایج نشان داد که پذیرش اجتماعی و همبستگی اجتماعی، به طور کلی با روابط اجتماعی نامطلوب مرتبط است. این نتایج از اهمیت پیوند اجتماعی و پذیرش اجتماعی در سلامت نوجوانان حمایت می‌کند. طبق پژوهش برندا و همکاران (۲۰۱۷) نیز لازم به ذکر است که سطوح پذیرش اجتماعی پیش‌بینی‌کننده‌ی سلامت روان، اضطراب اجتماعی، افسردگی و عملکرد تحصیلی دانشجویان است. گریمن و همکاران (۲۰۱۷) دریافتند دانش‌آموزان براساس موفقیت‌های تحصیلی همکلاسان خود درصدد پذیرش دوستان خود هستند. این روند در سال‌های بعد تحصیلی نفوذ بیشتری دارد. به زعم حمیداله (۲۰۱۱) تنهایی ممکن است تحت تأثیر عوامل روانی و اجتماعی مانند افزایش افسردگی، اضطراب، پذیرش و حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی پایین، ناهماهنگی جدی درونی و تبعیض درک شده و عزت نفس پایین قرار گیرد.

در راستای تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت؛ با توجه به اینکه هدف همه‌ی فعالیت‌های آموزشی بهبود عملکرد تحصیلی و موفقیت تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان است، علاوه بر امکانات آموزشی و داشتن فضای آموزشی مناسب و معلم‌های آموزش دیده مجرب، دانش‌آموزان نیازمند به تعاملات مثبت و سازنده در سایه آموزش مهارت‌های اجتماعی و بهبود پذیرش اجتماعی هستند؛ زیرا داشتن روابط میان فردی مناسب در بین همسالان در کلاس و معلم و شاگرد، می‌تواند محیطی دلپذیر را به همراه یک ارتباط رضایت بخش فراهم سازد و دانش‌آموزان را در جهت رسیدن به اهداف آموزشی مناسب هدایت نماید. بنابراین، با توجه به یافته‌های پژوهش و پیشینه تحقیق می‌توان گفت دانش‌آموزانی که از مهارت‌های اجتماعی بالایی برخوردارند، از عملکرد تحصیلی بالایی نیز برخوردارند و همچنین دانش‌آموزانی که از پذیرش اجتماعی و محبوبیت بالایی برخوردارند، نسبت به دانش‌آموزانی که از محبوبیت و پذیرش اجتماعی پایینی برخوردارند، از عملکرد تحصیلی بالایی هم برخوردارند. بنابراین، می‌توان گفت نوجوانان دارای مهارت‌های اجتماعی خوب، قادر به ایجاد پیوندهای عاطفی با دیگران هستند و علاقه بیشتری به مدرسه دارند و از لحاظ عملکرد تحصیلی، سازگاری اجتماعی و ارتباط‌های قوی با والدین نسبت به کسانی که فاقد این مهارت‌ها هستند در وضعیت بهتری هستند، به علاوه این نوجوانان دارای اعتماد به نفس بالاتری هستند و احتمال کمتری دارد که افسرده شوند یا در رفتارهای خطرناک شرکت نمایند (فیلد، لنگ، یاندو و بندول، ۱۹۹۵).

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دیرآموز. فصلنامه

نوآوری‌های آموزشی، ۹(۳۳)، ۱۸۶-۱۶۳.

http://noavaryedu.oerp.ir/article_78922.html

تقی‌زاده، اکرم، زارع بهرام‌آبادی، مهدی و شفیق‌آبادی عبدالله. (۱۳۹۳).

رابطه بین پذیرش اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی با قلدری در

دانش‌آموزان دختر مقطع راهنمایی شهر گناباد. دو ماهنامه

پژوهش و سلامت، ۴(۲)، ۷۲۷-۷۲۱.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=242150>

ثمری، علی‌اکبر و لعلی‌فاز، احمد. (۱۳۸۴). مطالعه اثربخشی آموزش

مهارت‌های زندگی بر استرس خانوادگی و آموزش اجتماعی.

فصلنامه اصول بهداشت روانی، ۷(۲۶-۲۵)، ۵۵-۴۷.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=56206>

حمیدی، مهرداد؛ جلالی‌فراهانی، مجید؛ رجبی، حسین و یوسف جمال،

فروزان. (۱۳۹۷). تبیین رابطه بین مهارت‌های اجتماعی،

خودکارآمدی، سبک زندگی و اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان

ورزشکار مقطع متوسطه استان ایلام. مجله دانشگاه علوم پزشکی

ایلام، ۲۶(۱)، ۱۲-۱.

<http://sjimu.medilam.ac.ir/article-۱-۴۳۵۵-fa.html>

خانلاری، مهدی. (۱۳۹۰). بررسی نقش مهارت‌های اجتماعی، الگوهای

فرزند پروری مادر و انگیزش در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

پسر دوره متوسطه شهریار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده

روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه خوارزمی.

خبازیان، نسرين و عسگری، پرویز. (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش مهارت-

های اجتماعی بر اضطراب اجتماعی دختران متوسطه دوم

شهرستان اهواز. مجله روان‌شناسی اجتماعی، ۱۲(۴۳)، ۲۳-۱۳.

http://psychology.iauhvaz.ac.ir/article_533281.html

رادمنش، عصمت و سعدی‌پور، اسماعیل. (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش

مهارت‌های اجتماعی در انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش-

آموزان دختر مقطع متوسطه شهر تهران. فصلنامه روان‌شناسی

مدرسه، ۶(۲)، ۶۳-۴۴.

http://jsp.uma.ac.ir/article_567.html

رخشنده، لیلی؛ صبحی قراملکی، ناصر. (۱۴۰۱). مقایسه بیانگری هیجانی،

اجتناب شناختی و مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان با و

بدون مشکلات یادگیری خاص. مجله ناتوانی‌های یادگیری،

۱۱(۳)، ۶۲-۷۵. [Doi:10.22098/JLD.2022.7875.1844]

رنجبر، جبار؛ ترخان، مرتضی؛ طاهر، محبوبه؛ حسین‌خانزاده، عباسعلی و

عیسی‌پور، مهدی. (۱۳۹۴). اثربخشی آموزش مهارت‌های

ارتباطی بر خودپنداره و احساس تنهایی دانش‌آموزان با آسیب

شنوایی. فصلنامه روان‌شناسی مدرسه، ۴(۱)، ۵۲-۳۸.

http://jsp.uma.ac.ir/article_324.html

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است. شرکت کنندگان

اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند.

همچنین همه شرکت کنندگان در جریان پژوهش بودند. اطلاعات

آن‌ها محرمانه نگه داشته شد.

حامی مالی

این تحقیق هیچ گونه کمک مالی از سازمان‌های تأمین مالی در بخش

عمومی، تجاری یا غیر انتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش

حاضر مشارکت داشتند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع وجود ندارد.

منابع

ابطحی، معصومه السادات و ندیری، خدیجه. (۱۳۹۰). رابطه خلاقیت و

سازگاری اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان متوسط

شهر زنجان. فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی، ۳(۲)، ۲۸-۱۵.

https://jeaq.riau.ac.ir/article_493.html

احراری، عمادالدین؛ نجفی، محمود و محمدی‌فر، محمدعلی. (۱۳۹۷).

رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی: نقش واسطه‌ای حرمت

خود و حمایت اجتماعی. فصلنامه مطالعات روان‌شناسی تربیتی،

۱۵(۳۰)، ۲۸-۱. [Doi:10.22111/jeps.2018.3617]

امینی، آرزو (۱۳۸۷). مهارت‌های اجتماعی نوجوانان، اعتباریابی

پرسشنامه TISS. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان

شناسی و علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران.

برقی‌ایرانی، زیبا؛ بگیان کوله‌مرز، محمدجواد و شریفی، فاطمه. (۱۳۹۵).

آموزش مهارت‌های اجتماعی بر افزایش سازگاری عاطفی،

سلامت روان و حرمت خود دانش‌آموزان کم‌توان جسمی-

حرکتی. دو فصلنامه مشاوره کاربردی، ۱۱(۶)، ۵۸-۳۷.

[Doi:10.22055/jac.2016.12567]

بهمین، معصومه و کورش‌نیا، مریم. (۱۳۹۶). رابطه بین مهارت‌های

اجتماعی و سازگاری اجتماعی به واسطه احساس تنهایی در

نوجوانان. فصلنامه روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی، ۸(۲۹)،

http://jpm.miau.ac.ir/article_2565.html. ۲۶۸-۲۵۳

به‌پژوه، احمد، سلیمانی، منصور، افروز، غلامعلی و غلامعلی لوسانی،

مسعود. (۱۳۸۹). تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سازگاری

کارتلج، جی. و میلبرن، جی. اف. (۱۹۸۵). آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان. ترجمه محمد حسین نظری‌نژاد (۱۳۸۵)، مشهد: آستان قدس رضوی.

کاظم‌پور، اسماعیل و تراب‌نژاد، سمیرا. (۱۳۹۶). تأثیر آموزش به روش بحث گروهی بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۸(۳)، ۶۲-۴۹.

<https://iranjournals.nliai.ir/handle/123456789/136082>

کرکچ، نیرصدیق و اقدسی، علی نقی. (۱۳۹۶). بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سازگاری تحصیلی، عملکرد تحصیلی و کفایت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه تبریز. فصلنامه ایده‌های نوین روان‌شناسی، ۱(۴)، ۱۱-۱.

<http://jnip.ir/article-۱-۱۱۷-fa.html>

کریمی، جهانگیر؛ فرامرزی، فرحناز؛ کریمی، پروانه و پروانه، الهام. (۱۳۹۴). تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سازگاری اجتماعی و پذیرش اجتماعی در دانشجویان. کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در علوم تربیتی و روان‌شناسی و آسیب‌های اجتماعی.

<https://civilica.com/doc/438362/>

کریمی‌زیوه، محمد. (۱۳۹۲). بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر رشد اجتماعی و پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان پسر سال اول متوسطه ناحیه ۵ آموزش و پرورش شهر تهران در سال تحصیلی ۹۳-۹۲. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی.

<https://elmnet.ir/article/10642939-11901/>

کیخای فرزانه، محمد مجتبی (۱۳۹۰). اثر بخشی آموزش گروهی ابراز وجود بر اضطراب اجتماعی، پیشرفت تحصیلی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۲(۱)، ۱۱۶-۱۰۳.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=167281>

نریمانی، محمد؛ رشیدی، جمال و زردی، بهمن. (۱۳۹۸). نقش خودپنداره کودکان، حمایت اجتماعی خانواده و سبک والدگری در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری خاص. مجله ناتوانی‌های یادگیری، ۸(۳)، ۱۳۳-۱۱۲.

هارجی، اون، کریستین، ساندرز و دیکسون، دیوید. (۱۹۹۴). مهارت‌های اجتماعی در ارتباطات میان فردی، ترجمه فیروز بخت، مهرداد بیگی، خشایار، ۱۳۸۶. تهران: رشد.

<https://www.gisoom.com/book/1762755/>

یحیی‌زاده، حسین و عربگری، زلیخا. (۱۳۹۴). رابطه آموزش مهارت‌های اجتماعی و سلامت اجتماعی دانش‌آموزان دختر مقطع اول دبیرستان منطقه ۱۹ تهران. پژوهشنامه مداخلات اجتماعی، ۱(۴)، ۱۳۰-۱۶۶.

[\[Doi:10.22054/rjsw.2015.7074\]](https://doi.org/10.22054/rjsw.2015.7074)

زارع‌المشیری، مریم و صابر، سوسن. (۱۳۹۶). پیش‌بینی مهارت‌های ارتباطی بر اساس جو روانی اجتماعی کلاس و اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان دوره متوسطه. فصلنامه سلامت اجتماعی، ۴(۲)، ۱۲۷-۱۳۶.

سلیمی، مسعود. (۱۳۸۸). مقایسه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان محبوب و منزوی. فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱(۲۴)، ۱۳۰-۱۱۹.

سیف، علی‌اکبر. (۱۳۹۵). روان‌شناسی پرورشی نوین: روان‌شناسی یادگیری و آموزش. تهران: دوران.

<https://www.gisoom.com/book/1992272/>

صالح صدق‌پور، بهرام؛ محمودیان، مجید و سلمانیان، حمیدرضا. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر آموزش آموزه‌های قرآن بر بهبود پذیرش اجتماعی. فصلنامه پژوهش‌های میان رشته‌ای قرآن کریم، ۱(۲)، ۱۷-۲۶.

<http://www.jiqs.ir/Article/13941021144753820>

ظروفی، مجید. (۱۳۹۲). بررسی رابطه پذیرش اجتماعی با مهارت‌های اجتماعی بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شبستر. فصلنامه مطالعات جامعه‌شناسی، ۶(۱۹)، ۱۱۰-۹۱.

http://jss.iaut.ac.ir/article_523404.html

علاقه‌بند، علی. (۱۳۹۴). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: روان. فتحی، اعظم و جوادزاده، فاطمه. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر افزایش مقبولیت اجتماعی (پذیرش اجتماعی) در دانش‌آموزان دختر پرخاشگر مقطع متوسطه اول شهرستان فلاورجان. پنجمین همایش ملی روان‌شناسی، مشاوره و مداخلات اجتماعی، ۶-۱.

<https://civilica.com/doc/728267/>

عینی، ساناز؛ نظر، سمیرا؛ عبادی، متین و زینالزاده، مهتاب. (۱۴۰۱). تدوین معادلات ساختاری سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه بر اساس ناگویی هیجانی و باورهای فراشناختی و با میانجی‌گری حمایت اجتماعی ادراک شده. مجله ناتوانی‌های یادگیری، ۱۱(۴)، ۷۷-۶۲.

[\[Doi: 10.22098/JLD.2022.8168.1865\]](https://doi.org/10.22098/JLD.2022.8168.1865)

فرهادی، علی؛ موحدی، یزدان؛ عزیزی، امیر؛ قاسمی، فضل‌الله و کریمی-نژاد، کلثوم. (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر ارتقای نظریه ذهن در نوجوانان پرخاشگر. فصلنامه شناخت اجتماعی، ۳(۲)، ۶۶-۵۵.

https://sc.journals.pnu.ac.ir/article_1361.html?lang=fa

قربانیان، الهام؛ محمدلو، هادی؛ خانبانی، مهدی و یوسفی‌کیا، مجتبی. (۱۳۹۵). پیش‌بینی سازگاری اجتماعی و مقبولیت اجتماعی بر اساس سبک‌های دلبستگی در دانش‌آموزان دختر ۱۲-۱۰ ساله‌ی دوره‌ی ابتدایی شهر تهران. فصلنامه دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۱۷(۱)، ۱۰۶-۹۹.

References:

- Abtahi, M., & Nadri, K. (2012). The Relationship between Creativity and Social Adjustment and Academic Achievement. *Journal of Educational Psychology Studies*, 15 (30), 1-28. (Persian)
- Ahrari, E., Najafi, M., & Mohammadifar, M. A. (2018). The Relationship between Emotional Intelligence and Academic Achievement: The Mediating Role of Self-esteem and Social Support. *Journal of Educational Psychology Studies*, 15 (30), 1-28. (Persian)
- Alagheband, A. (2016). *Sociology of Education*. Tehran: Ravan. (Persian)
- Amini, W. (2008). *Teaching social skills, Validation of TISS questionnaire*. Master's Thesis, Faculty of Psychology and Social Sciences, Islamic Azad University of Tehran Branch. (Persian)
- Arslan, G. (2018). Psychological maltreatment, social acceptance, social connectedness, and subjective well-being in adolescents. *Journal of Happiness Studies*, 19(4): 983-1001. [Doi:10.1016/j.chiabu.2015.09.010]
- Bahmin, M., & Kouroshnia, M. (2016). The mediating role of loneliness in the relationship between social skills and social adjustment among adolescents. *Journal of Psychological Methods and Models*, 8 (29), 253-268. (Persian)
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.22285516.1396.8.29.13.2>
- Barghi Irani, Z., Begayan Khole-mars, M. J., & Sharifi, F. (2016). The social skills training on emotional adjustment increasing, mental health and self-esteem of students with physical-mobile disability. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 1 (6), 37-58. (Persian)
- Behpazhoh, A., Soleimani, M., Afrouz, G., & Gholamali Lavasani, M. (1389). A study on the impact of social skill Training on social adjustment and academic performance in slow learners. *Journal of Educational Innovations*, 9 (33), 163-186. (Persian)
http://noavaryedu.oerp.ir/article_78922.html?lang=en
- Brandao, A.S., Bolsoni-Silva, A.T., & Loureiro, S.R. (2017). The predictors of graduation: Social skills, mental health, academic characteristics. *Paide'ia (Ribeirao Preto)*, 27(66): 117-125.
<https://www.scielo.br/j/paideia/a/Ws6TFHwGphs37bwT6kRkfjS/?format=html>
- Cartlege, j., & Miliburn, J. F. (1985). *Social skills training for children*. Translation by Mohammad Hossein Nazari-Nejad (2006), Mashhad; Ghods Razavi Publication. (Persian)
- Coelho, V.A., & Sousa, V. (2017). Comparing two low middle school social andemotional learning program formats: a multilevel effectiveness study. *Journal of Youth and Adolescence*, 46(3).
<https://link.springer.com/article/10.1007%2F964-016-0472-8>
- Crowne, D.P & Marlowe, D. (1996). A new scale of social desirability independent of psychopathology. *Journal of Consulting Psychology*, 24: 349-354.
<https://psycnet.apa.org/record/1961-02183-001>
- Datu, J.A.D. (2018). Flourishing is associated with higher academic achievement and engagement in Filipino undergraduate and high school students. *Journal of Happiness Studies*, 19(1): 27-39.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10902-016-9805-2>
- Earley, C. (2018). Efficacy of group counseling on students' social skill. *John Wesley Powell Student Research Conference*. 3.
- Ebrahim, A. (2012). The effect of cooperative learning strategies on elementary students' science achievement and social skills in Kuwait. *International Journal of Science and Mathematics education*, 10(2): 293-314.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10763-011-9293-0>
- Elliot, S. N., & Gresham, F. M. (2005). Social skilid intervention for children. *Behavior Modification*, 17: 287-313.
- Eyni, S., Nazar, S., Ebadi, M., & Zeynalzadeh, M. (2022). Development of structural equations of social adjustment of students with Specific Learning Disorder based on alexithymia and metacognition beliefs and mediated by perceived social support. *Journal of Learning Disabilities*, 11(4), 62-77. (Persian) [Doi:10.22098/JLD.2022.8168.1865]
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1): 1-22.
<https://link.springer.com/article/10.1023/A:1009048817385>
- Farhadi, A., movahedi, Y., azizi, A., GhasemiKeli, F., & kariminejad, K. (2014). The Effectiveness of Social Skills, Training on Promoting the Theory of Mind in Aggressive Adolescents. *Journal of Social Recognition*, ۳ (2), 55-66. (Persian)
https://sc.journals.pnu.ac.ir/article_1361.html?lang=en
- Fathi, A., & Javadzadeh, F. (2016). *The Effectiveness of Communication Skills Training on Increasing Social Acceptance (Social Acceptance) in the Students of the First-Grade Aggressive Girl in Falavarjan*. 5th National Conference on Psychology, Social Consultation and Social Work, 1-6. (Persian)
- Field, T., Lang, C., Yando, R., & Bendell, D. (1995). Adolescents' intimacy withparents and friends. *Adolescence*, 30(117): 133.
<https://www.proquest.com/openview/7dfec554eef303483dfb5dc6f74776/1?pq-origsite=gscholar&cbl=41539>
- Gallardo, L., Martin-Albo, J., & Barrasa, A. (2018). What leads to loneliness? Anintegrative model of social motivational, and emotional approaches inadolescents. *Journal of Research on Adolescence*.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/jora.12369>
- Ghorbanian, E., Mohammadlo, H., khanbani, M., & yousefi kia, M. (1395). Predicting Social Adjustment and Social Desirability Based on Attachment Styles among Female 10-12 year-old Elementary Students in Tehran. *Journal of Knowledge and Research in Applied Psychology*, 17 (1),99-106. (Persian)
http://www.iaujournals.ir/article_534007_0e8e115f7ba4a7e db3917c8fe5a08191.pdf
- Glenn, L.E., Keeley, L.M., Szollos, S., Okuno, H., Wang, X., Rausch, E., Deros, E.D., Karp, J.N., Qasmieh, N., Makol B.A., Augenstein, T.M., Lipton, M.F., Racz, S.J., Scharfstein, R.L., Beidel, D.C., De Los Reyes, A. (2018). Trained observers' ratings of adolescents' social anxiety and social skills within controlled, cross-contextual social interactions with unfamiliar peer confederates. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 1-15.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s10862-018-9676-4>
- Gremmen, M.C., Dijkstra, J.K., Steglich, C., & Veenstra, R. (2017). First selection, then influence: developmental differences dynamics regarding academic achievement. *Developmental Psychology*, 53(7): 1356-1370.
<https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fdev0000314>

- Gresham, F.M., Van, M.B., & Cook, C.R. (2006). Social skills training for teaching replacement behaviors: Remediating acquisition deficits in at-risk students. *Behavioral Disorders*, 3: 363-377.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/019874290603100402>
- Hamidi, M., Jalali Farahani, M., Rajabi, H., & Yousef Jamal, F. (2018). Clarifying Association of Various Types of Social Skills, Self-efficacies, Lifestyles, with Internet Addiction Disorders (IAD) in High School Sport Students of Ilam Province. *Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 26 (1), 1-12. (Persian)
<https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=708509>
- Hamidullah, J.M. (2011). *Appraisal of Middle School Students' Participation in a Social Skills Training Program*. Union Institute and University.
- Harji, O., Christine, S., & Dixon, D. (1994). *Social skills in interpersonal communication*. Translation by Firoozbakht, M., & Beigi, K. (2007). Tehran: Roshd. (Persian)
- Hatfield, A. *Family education: Theory and practice*. (2002). Sanfransisco: Jossey-Bass; 32-37.
- Inderbitzen, H.M., & Foster, S.L. (1992). The teenage inventory of social skills: development, reliability. *Behavior therapy*, 13: 150.
<https://psycnet.apa.org/buy/1993-11963-001>
- Johns, B.H., Crowley, E.P., & Guetzloe, E. (2017). The central role of teaching social skills. *Focus on Exceptional Children*, 37(8).<https://journals.ku.edu/focusXchild/article/download/6813/6166>
- Karami, J., Faramarzi, F., Karimi, P., & Elham, P. (2015). *The Effect of Communication Skills Training on Social Adjustment and Social Acceptance in Students*. National Conference on Applied Research in Educational Sciences and Psychology and Social Violations. (Persian)
- Karimziveh, M. (2013). *The Effectiveness of Communication Skills Training on Social Growth and Social Acceptance of High School Students in District 5 of Tehran Education in the Years 2013-14*. Master's Thesis. Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabatabaee University. (Persian)
- Karkaj, N., & Aqdasi, A. N. (2017). The Effectiveness of Social Skills Training on Academic Adjustment, Academic Performance and Academic Sufficiency in Secondary School Students in Tabriz Secondary School. *Journal of Psychology New Ideas*, 1 (4), 1-11. (Persian)
- Kazimpur, I., & Torabnejad, S. (2017). The impact of group discussion education on students' social skills. *Journal of Educational Psychology*, 8 (3), 49-62. (Persian)
http://psyedu.toniau.ac.ir/mobile/article_603780.html?lang=en
- Kehoe, M., Bourke-Taylor, H., & Broderick, D. (2018). Developing student socialskills using restorative practices: a new framework called heart. *Social Psychology of Education*, 21(1): 189-207.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s11218-017-9402-1>
- Keikayfarzaneh, M. M. (2011). The Effectiveness of Group Assertive Training on Social Anxiety, Academic Success and Social Skills among Male Students of Iranshahar High Schools. *Journal of Educational Psychology*, 2 (1), 103-116. (Persian)
<https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=267151>
- Kerejcie, R., & Morgan, D. (1970). *Determining sample size for research activity*. Saebi M, shirazi M. (Persian Translator). 8st ed. Tehran: Governmental Management Education Center. 1-334.
[\[Doi:10.1177/001316447003000308\]](https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=267151)
- Khabazian, N., & Asgari, P. (1396). The effectiveness of social skills training through concept map as teaching_ learning strategy on social anxiety of high school second girl of the city of ahvaz. *Journal of Social Psychology*, 12 (43), 13-23. (Persian)
http://psychology.iauhvaz.ac.ir/article_533281.html?lang=en
- Khanlari, M. (2011). *Investigating the role of social skills, parenting patterns and motivation in academic performance of male high school students in Shahriyar*. Master's Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences Kharazmi University. (Persian)
- Ladd, G. W. (1990). Having friends, keeping friends, making friends, and being liked by peers in the classroom: Predictors of children's early school adjustment? *Child Development*, 61(4), 1081-1100.
[\[Doi:10.1111/j.1467-8624.1990.tb02843.x\]](https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1990.tb02843.x)
- Ladd, G.W., Kochenderfer-Ladd, B., Ettekal, I., Cortes, K., Sechler, C.M., & Visconti, K.J. (2014). The 4R-SUCCESS program: promoting children's social and scholastic skills in dyadic classroom activities. *Gruppndyn Organisationsberat*, 45: 25-44
<https://link.springer.com/article/10.1007/s11612-013-0231-1>
- Lim, M.H., Gleeson, J.F.M., Alvarez-Jimenez, M., & Penn, D.L. (2018). Loneliness in psychosis: a systematic review. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 53(3): 221-238.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s00127-018-1482-5>
- Loannis, A. & Efrosini, K. (2008). Nonverbal social interaction skills of children with learning disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 29: 1-10.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0891422206000849>
- Matson, J.L., Fee, V.E, Coe, D.A., & Smith, D. (2000). A social skills program for developmentally delayed preschoolers. *Journal of Clinical Child Psychology*, 20(4): 428-433
https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15374424jccp2004_11
- Narimani, M., Rashidi, J., & Zardi, B. (2019). The role of children's self-concept, family's social support, and parenting styles in predicting academic vitality among students with specific learning disability. *Journal of Learning Disabilities*, 8(3), 112-133. (Persian)
[10.22098/JLD.2019.791](https://doi.org/10.22098/JLD.2019.791)
- Ozben, S. (2013). Social skills, life satisfaction, and loneliness in Turkish university students. *Social Behavior and Personality: an International Journal*, 41(2): 203-213.
<https://www.ingentaconnect.com/content/sbp/sbp/2013/0000041/00000002/art00005>
- Parker, J.G. & Asher, S.R. (1993). Friendship and friendship quality in- .middle childhood: Links with peer group acceptance and feelings of loneliness and social dissatisfaction. *Developmental Psychology*, 29, 4, 611-621.
<https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0012-1649.29.4.611>

- Poulou, M. (2014). The effects on students' emotional and behavioural difficulties of teacher-student interactions, students' social skills and classroom context. *British Educational Research Journal*, 40(6): 986-1004. <https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/berj.3131>
- Radmanesh, E., & Sadipour, I. (2107). The influence of social skills training on motivation and educational progress of female high school students of Tehran. *Journal of School Psychology*, 6 (2), 44-63. (Persian) http://jss.uma.ac.ir/mobile/article_567.html?lang=en
- Rakhshandeh, L., & Sobhi gharamaleki, N. (2022). Comparison of emotional expression, cognitive avoidance and social skills in students with and without specific learning difficulties. *Journal of Learning Disabilities*, 11(3), 62-75. (Persian) [Doi: 10.22098/JLD.2022.7875.1844]
- Rambaran, J.A., Hopmeyer, A., Schwartz, D., Steglich, C., Badaly, D., Veenstra, R. (2017). Academic functioning and peer influences: a short-term longitudinal study of network-behavior dynamics in middle adolescence. *Child Development*, 88(2): 523-543. <https://srcd.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/cdev.12611>
- Ranjbar, J., Tarkhan, M., Taher, M., Hossein Khanzadeh, A. A., & Isapour, M. (2015). The Effectiveness of Communication Skills Training on Self-Concept and Loneliness of Students with Hearing Damage. *Journal of School Psychology*, 4 (1),38-52. (Persian) http://jss.uma.ac.ir/article_324_4.html?lang=en
- Roh, H.S., Shin, J.U., Lee, J.W., lee, Y.W., Kim, T.W., Kim, J.Y., Park, M.R., Song, G.S., Seo, S.S. (2018). Effect of school based social skills training program on peer relationships. *Psychiatry of children and adolescents*, 29(1): 14-25. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7289483/>
- Saif, A. (2017). *Modern educational psychology, psychology of learning and instruction*. Tehran: Doran. (Persian) <https://scirp.org/reference/referencespapers.aspx?referenceid=1287400>
- Saleh Sadgipour, B., Mahmoudian, M., & Salmanian, H. R. (2009). Investigating the effect of teaching the teachings of the Quran on improving social acceptance. *Journal of Interdisciplinary Research of the Holy Qur'an*, 1 (2), 17-26. (Persian)
- Salimi, M. (2010). Comparing the academic achievement of popular and secluded students. *Journal of Research in Curriculum Planning*, (24), 119-130. (Persian) <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=180953>
- Samari, A. A., & Lalifaz, A. (2005). Study of the Effectiveness of Life Skills Training on Family Stress and Social Education. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 7(25-26), 47-55. (Persian) <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?id=85190>
- Schwartz, D., Gorman, A.H., Nakamoto, J., & McKay, T. (2006). Popularity, social acceptance, and aggression in adolescent peer groups: Links with academic performance and school attendance. *Developmental Psychology*, 42(6), 1116. <https://psycnet.apa.org/record/2006-20488-011>
- Sette, S., Hipson, W., Zava, F., Baumgartner, E., Coplan, R.J. (2018). Linking shyness with social and school adjustment in early childhood: the moderating role of inhibitory control. *Early Education and Development*, 1-16. [Doi:abs/10.1080/10409289.2017.1422230]
- Sparrow, S.; Balla, D. & Cicchetti, D. (1984). *Vineland Adaptive Behavior Scales*: New York. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0890856709656434>
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th edn). Boston: Pearson Education. <https://www.pearsonhighered.com/assets/preface/0/1/3/4/0134790545.pdf>
- Taghizadeh, A., Zare Bahramabadi, M., & Shafie Abadi A. (2014). The relationship of social desirability and educational self-efficacy with bullying behavior among female students of middle school in the city of Gonabad. *Journal of Research and Health*, 4(2), 721-727. (Persian) http://jrj.gmu.ac.ir/browse.php?a_code=A-10-334-1&slc_lang=fa&sid=1
- Tobia, V., Riva, P., & Caprin, C. (2017). Who are the children most vulnerable to social exclusion? The moderating role of self-esteem, popularity, and nonverbal intelligence on cognitive performance following social exclusion. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 45(4): 789-801. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10802-016-0191-3.pdf>
- Yahyazadeh, H., Arabgari, Z. (2015). The Relationship Between Teaching the Social Skills and Social Health of High School Girl Students in the 19th Region of Tehran. *Journal of Social Work Research*, 1 (4), 130-166. (Persian)
- Zanden, P.J.A.C., Denessen, E., Cillessen, A.H.N., & Meijer, P.C. (2018). Domains and predictors of first-year student success: a systematic literature review. *Educational Research Review*, 23: 57-77. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1747938X18300174>
- Zare AlaMshiri, M., & Saber, S. (2017). Prediction of communication skills based on classroom psychosocial climate and social anxiety in high school students. *Journal of Social Health*, 4 (2), 127-136. (Persian) <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=599125>
- Zarei, E., Heydari, H., Adli, M. (2013). The Relationship between Loneliness and Social Acceptance and the Academic Performance of Students. *Journal of Life Science and Biomedicine, American Guidance Service*, 3(2): 171-175. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1054.6118&rep=rep1&type=pdf>
- Zorofi, M. (2013). The relationship between social acceptance and skill among students of Islamic Azad University of Shabestar. *Journal of Sociological studies*, 6 (19), 91-110. (Persian). <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?id=500173>